

КОНСПЕКТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА „ГРАЖДАНСКО ПРАВО-ОБЩА ЧАСТ“

/заочно обучение/

1. Понятие за гражданско право. Предмет и система на общата част на гражданското право.
2. Съпоставяне и отграничаване на гражданското право от търговското, трудовото, гражданскопроцесуалното и международното частно право.
3. Основни принципи на гражданското право. Развитие на българското гражданско право.
4. Източници на гражданското право – понятие, видове. Нормативни актове, международните договори и правният обичай като източници.
5. Моралът, добрите нрави и справедливостта като източници. Съдебна практика и съдебен прецедент. Общи актове на Върховния касационен съд.
6. Действие на гражданскоправните норми по време. Обратно действие и действие спрямо заварени правоотношения. Действие в пространството и спрямо лицата.
7. Видове гражданскоправни норми: общи и специални; императивни и диспозитивни; материални и процесуални; самостоятелни и несамостоятелни; абсолютно и относително определени. Презумпции и фикции.
8. Нисша и висша критика на гражданския закон.
9. Тълкуване на гражданскоправните разпоредби – понятие, правна уредба. Предмет и цел на тълкуването.
10. Видове тълкуване на гражданскоправните разпоредби.
11. Правоприлагане по аналогия, по аргумент от противното и по аргумент за по-силното основание.
12. Гражданско правоотношение - понятие, характеристика и видове.
13. Субективно право – теории за същността му, значение на интереса, определение. Право на иск в материален смисъл. Правно задължение.
14. Видове субективни права.
15. Преобразуващи субективни права.
16. Упражняване на субективни права и изпълнение на правни задължения. Колизии при упражняването. Граници на упражняването. Злоупотреба с право.
17. Защита на субективните права – понятие и видове. Самозащита и самопомощ.
18. Субекти на гражданското право – понятие и видове. Правоспособност на физическите лица – понятие, начало, край, съдържание, ограничения.
19. Дееспособност на физическите лица – определение, степени.
20. Поставяне под запрещение – ред и правно действие. Настойничество и попечителство. Прекратяване на запрещението.
21. Правна индивидуализация на физическите лица. Право на име. Постоянен адрес.
22. Лични неимуществени права. Гражданскоправна защита на личността.
23. Актове за гражданско състояние – понятие, видове. Съставяне на актове въз основа на съдебно решение. Отбелязвания. Правно действие на актовете. Регистри за населението.
24. Безвестно отсъствие и обявяване на смърт.
25. Юридическо лице - понятие, видове.

26. Възникване, преобразуване и прекратяване на юридическите лица. Правоспособност и органи. Представителство.
27. Държавата като субект на гражданското право. Гражданскоправен режим на бюджетните учреждения.
28. Жилищностроителна кооперация - понятия, учредяване, членствени правоотношения. Органи на кооперацията. Контрол за законосъобразност на решенията на органите. Отговорност на кооператорите.
29. Юридически лица с нестопанска цел – понятие, видове. Сдружения – понятие, учредяване, членство, органи, дейност, прекратяване. Фондации – понятие, възникване, дейност, прекратяване. Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност – особености в правния режим.
30. Обекти на гражданските правоотношения – понятие, видове. Вещите, доходите и плодовете като обекти.
31. Ценни книжа, пари и нематериални блага като обекти. Цифрови активи и ценни книжа. Дигитален актив. Видове дигитални активи – криптовалута, биткойн, токенизация, стейбълкойни {Stablecoins} и други платежни инструменти.
32. Имущество – състав и правно положение.
33. Юридически факти на гражданското право – класификации и правно значение.
34. Фактически състави – определение и видове. Смесени гражданскоправни фактически състави.
35. Придобиване на права – първично и производно. Правоприемство – видове и правно значение. Изменение и изгубване на права.
36. Правна сделка – произход. Определение и съпоставяне с юридическите постъпки.
37. Видове сделки: едностранни, двустранни, многостранни; между живи и с оглед на смърт; предоставящи имотни облаги; възмездни и безвъзмездни; каузални и абстрактни; консенсуални, формални и реални; главни и зависими; комутативни и алеаторни; фидуциарни.
38. Сключване на сделките. Значение на конклюдентните действия и на мълчанието. Допълнителни юридически факти от фактическия състав на сделката. Заявяване на резерви и протести.
39. Форма на сделките – понятие и видове. Видове форми за действителност на гражданскоправните сделки.
40. Съдържание на сделката – съществено, несъществено, естествено. Начини за определяне на съдържанието. Тълкуване на сделката.
41. Сделки, сключени под условие, срок и тежест.
42. Недействителност на сделките – правна уредба, понятие и видове.
43. Нищожни сделки по чл. 26, ал.1 от ЗЗД.
44. Нищожни сделки по чл. 26, ал.2 от ЗЗД.
45. Привидни и прикрити сделки. Действие на привидната сделка между страните и спрямо трети лица. Подставено лице.
46. Унищожяеми сделки поради недееспособност, грешка и измама.
47. Унищожяеми сделки поради заплашване и по чл.31 от ЗЗД. Крайна нужда като основание за унищожяемост.
48. Предявяване на недействителността. Потвърждаване. Конверсия.
49. Имуществени последици от недействителните сделки.
50. Представителство правоотношение – необходимост, представително и представителство. Съпоставяне с подобни правни явления.
51. Приложно поле на представителството. Възникване и прекратяване на представителната власт.
52. Видове представителство. Договаряне сам със себе си.
53. Упълномощаване – понятие, сключване, форма, правно действие. Видове пълномощно. Прекратяване. Преупълномощаване.

54. Действие от чуждо име без представителна власт – последици. Потвърждаване. Отговорност на мнимия представител.
55. Косвено представителство. Защита на представлявания.
56. Погасителна давност – понятие, функции, приложно поле. Преклузивни и рекламационни срокове.
57. Видове давностни срокове – критерии за разграничаване. Конкуренция на давностни срокове.
58. Начало на давностния срок. Броене и край на срока. Погасителна давност при правоприемство.
59. Спиране на погасителната давност – основание и действие. Отказ от погасителна давност.
60. Прекъсване на погасителната давност – основание и действия. Прилагане на погасителната давност.

2025 г.

Изготвил: доц. д-р Рая Илиева

Основна литература:

1. Павлова М. Гражданско право. Обща част. С., 2002
2. Стефанов Г. Гражданско право. Обща част. С., 1995
3. Марков, М. Тасев, С. Гражданско право, обща част, помагало, Сиби, 2013
4. Димитров, М. Учебно помагало по гражданско право – обща част, УНСС, 2013
5. Фаденхехт, Й. Българско гражданско право, Т. I, Обща част, Отдел I: обективно право, С. 1929 г.
6. Диков, Л. Курс по българско гражданско право, Т.1, Обща част, С. 1940 г.
7. Василев, Л. Гражданско право на НРБ. Обща част, С., 1956 г.
8. Таджер, В. Гражданско право на НРБ, Обща част, Дял I, С.1972, Дял II, С.1973, 5. 9.
- Герджиков, О. Гражданско право - обща част. Казуси, тестове, схеми и др., С., 1983 г.
10. Тълкувателни решения на ВКС по конкретните въпроси
11. Решения на ВКС, постановени по реда на чл.290 от ГПК

Допълнителна:

1. Голева, П./ Каменова, Цв./ Стойчев, Кр., Юридически лица с нестопанска цел. Правен режим. Институт за правни науки към БАН, С., 2003 г.
2. Цончев, Кр., Симулацията в гражданското право, С., 1974 г.
3. Диков, Л., Институтът на подставеното лице в гражданското и търговското право. С. 2007 г.
4. Йосифова, Т., Мнимо представителство, С., 2005
5. Малчев, М., Унищожаемост на гражданскоправните сделки, С., 2010 г.
6. Конов, Т., За абстрактните сделки и каузата на договорите. – В Сб..
7. Конов, Т., Подбрани съчинения, С., 2010 г.
8. Конов, Т., Недействителност на сделка по чл. 40 ЗЗД. - – В Сб..
9. Конов, Т., Подбрани съчинения, С., 2010 г.
10. Матеева, Е. Договорното представителство в нотариалното производство, С. Феня, 2007.
11. Таков, Кр., Как се решава частноправен казус, С., 2007
12. Таков, Кр., Доброволно представителство, 2-ро изд. С., 2008 г.